

Csillagfedések

Az évtized fogyatkozása

"Az évtized fogyatkozása." "Érdekesebb lesz, mint az elmúlt tíz év napfogyatkozásai együttesen." "Sohasem tapasztaltam még ekkora várakozást és szenvedélyt, mint e fogyatkozás előtt." — mondja egy már tíz teljes napfogyatkozást látott észlelő. "Az egy és tíz közötti skálán 13-at ér."

Az 1991. július 11-i teljes napfogyatkozás totalitási sávja

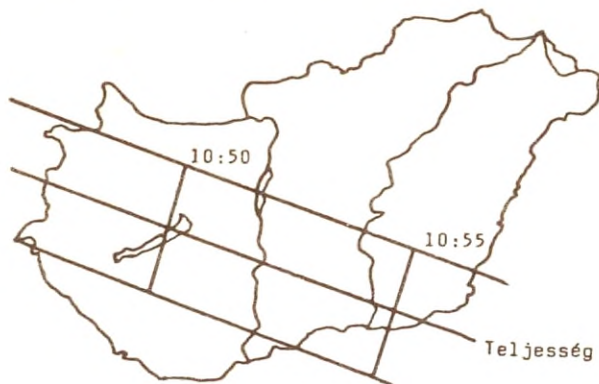
Ilyen és ehhez hasonló megjegyzéseket olvashatunk az 1991. július 11-i teljes napfogyatkozásról, amely századunk leghosszabb ilyen jelensége lesz. Ennek oka a kedvező körülmények sokasága. Hiszen a totalitás szűk sávja Hawaiiánál kezdődik, végigseper a Csendes-óceán keleti részén, a Kalifor-

niai-félszigeten és Mexikó nyugati partjain. A fogyatkozás közepe a mexikói Tuxpan városa közelében lesz, az ott észlelők közel hét perces teljességet láthatnak! A fogyatkozás helyszínei jól megközelíthetők és Mexikó nyugati tengerpartján az esély a derült időre több mint 90%. (Ez nálunk hasonló időszakban kb. 50–60%).

Talán közöttünk is akad egy-két szerencsés, akinek lehetősége nyílik testközelből megfigyelni a jelenséget. Két favorizált terület van, ahol ideálisak a körülmények, s így valószínűleg igen zsúfoltabbak lesznek. Első Hawaii legnagyobb szigete, ahol a reggeli órákban (helyi idő szerint fél nyolckor) 21–22 fok horizont feletti magasságnál fog el Napunk teljesen. Leghosszabban a fogyást a Mauna Kea Observatóriumban figyelhetik meg 4^m12^s -mal. A másik jó helyszín a Kaliforniai-félsziget, ahol 80 fok körüli magasságnál több mint 6 percig tart majd a jelenség. Guadalajarában 6^m18^s , Mexikóvárosban 6^m42^s tart, Tuxpanban pedig a pontosan a zenitben tartózkodó Nap koronája 6^m56^s -ig lesz látható, bár a felföldön lévő városokban a júliusi eszések miatt csak kb. 10% az esély a derült égre.

Az 1999. augusztus 11-i napfogyatkozás

A finnországi után Európa területén a legközelebbi napfogyatkozás 1999-ben lesz. Közép-Európában legutóbb 1961-ben volt látható a jelenség. Szerencsénkre az Anglia és Románia között húzódó totalitás sávjába Magyarország egy része is beleesik. A totalitás hazánkon 10:46–10:57 UT között halad át, és nagyjából 2 perc 27 másodperc hosszú lesz a centrális vonalban.

A Nap is szinte a legkedvezőbb helyzetben, pár perccel delelés előtt lesz 56–58 fok magasan. A fogyatkozás sávjában egyébként a Nap Románia fölött fog delelni. A totalitás északi és déli határa, valamint centrális vonala nagyjából a következő: É-i határ: Kismarton (A)—Csorna—Pannonhalma—Mór—Kiskunlacháza—Lajosmizse—Kunszentmárton—Kisjenő (R); centrális vonal: Szombathely—Jánosháza—Balatonfüred—Siófok—Simontornya—Dunapataj—Kiskunmajsa—Sándorfalva—Makó—Nagylak; D-i határ: Felsőszőlőnk—Kercaszomor—Hahót—Somogyzsitfa—Dombóvár—Bátaszék—Katymár—Bajmok (YU).

A pozícióadatokat dr. Guman István jóvoltából a Circular of USNO alapján közöljük.

SZABÓ SÁNDOR